

Προστασία του Ακάμα: Αιχμή στον αγώνα για προστασία του περιβάλλοντος

Δρ. Κ. Τσιμίλλης

της ομάδας πρωτοβουλίας «Φίλοι του Ακάμα»

Ρύπανση: Είναι η κάθε αλλοίωση της σύστασης -των φυσικών, χημικών και βιολογικών χαρακτηριστικών- ή της μορφής του περιβάλλοντος, αλλοίωση που είναι ικανή να οδηγήσει σε απότομη και σημαντική διαταραχή της φυσικής ισορροπίας (ή σε απομάκρυνση από τη φυσική κατάσταση) μέσα σε ένα φυσικό ή κατασκευασμένο οικοσύστημα, είναι βλαβερή για τον άνθρωπο - άτομο ή ομάδα που προκαλεί φθορά στην υλική ή πολιτιστική του περιουσία.

Η καταστροφή του περιβάλλοντος και η σαν συνέπεια της υποβάθμισης της ποιότητας της ζωής μας, μέρος της γενικότερης οικολογικής κρίσης, αποτελεί πια όχι μόνο μια απαισιόδοξη προοπτική αλλά και μια συγκεκριμένη πραγματικότητα – ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της εποχής μας. Συνδέεται με τα προβλήματα, τις επιλογές και τις προτεραιότητες της ανάπτυξης και αποτελεί μια σοβαρή πρόκληση προς τις σύγχρονες κοινωνίες. Και η έκβαση του αγώνα για προστασία του περιβάλλοντος, που δεν θα πρέπει να σταματήσει την αναπτυξιακή προσπάθεια αλλά να συμβάλει στον επαναπροσδιορισμό της μορφής της, θα είναι καθοριστικής σημασίας για το μέλλον της ανθρωπότητας. Οι δυο έννοιες «ανάπτυξη» και «προστασία του περιβάλλοντος» καλούνται να υπηρετήσουν της ανάγκες μιας πιο ανθρώπινης κοινωνίας στο σύνολό της. Για τούτο και δεν πρέπει να λειτουργούν σαν αλληλοσυγκρουόμενες αλλά αλληλοσυμπληρωνόμενες.

Το κυπριακό περιβάλλον

Είναι γεγονός πως τα πιο πολλά περιβαλλοντικά προβλήματα παρουσιάζουν γενικά αναλογίες σ' όλα τα μέρη του κόσμου. Όμως, η ποικιλία τους, η μορφή τους και η έκτασή τους διαφοροποιούνται στην κάθε περίπτωση με βάση τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες. Στην περίπτωση της Κύπρου, η σημαντική υποβάθμιση του περιβάλλοντος είναι πια γεγονός και σειρά από προβλήματα έχουν κιόλας σωρευθεί. Τούτο οφείλεται κύρια στην έλλειψη περιβαλλοντικής πολιτικής, που εκφράζεται και από την έλλειψη ουσιαστικής νομοθεσίας. Το πώς φτάσαμε εδώ σχετίζεται, βέβαια, με τους στόχους και τις επιλογές της ανάπτυξης και τη συγκεκριμένη πορεία που ακολουθήθηκε για να υπηρετήσει τους στόχους αυτούς. Κάποιες ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε τούτη την πορεία αναφέρονται στη μετά την ανεξαρτησία περίοδο, μια και τότε αλλάζει σημαντικά και η μορφή της οικονομίας με την αυξανόμενη συμμετοχή της βιομηχανικής και της τουριστικής δραστηριότητας στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Ιδιαίτερος σταθμός ήταν τελικά το 1974, όταν οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν έκαναν την οικονομική επιβίωση του τόπου επιτακτική ανάγκη και απαραίτητη προϋπόθεση και για τη γενικότερη επιβίωση. Η προσπάθεια αυτή μπορεί να οδήγησε τελικά στο «οικονομικό θαύμα», αυτό όμως δεν έγινε χωρίς τίμημα. Και στο τίμημα αυτό μεγάλο μερίδιο πλήρωσε και ακόμα πληρώνει το περιβάλλον...

Τι γίνεται σήμερα

Στην Κύπρο του 1987, με αναλλοίωτες τις συνέπειες του πραξικοπήματος και της εισβολής, με πρόσφυγες και αγνοούμενους και το 40% της Κύπρου κατεχόμενο, με τουρκικές κατοχικές σημαίες να κυματίζουν στα μεσαιωνικά κάστρα και τις εκκλησίες μας, με συλημένους τους αρχαιολογικούς μας χώρους και τ' άλλα στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, με τουρκοποιημένα τα ονόματα

των πόλεων και των χωριών μας και με καλά οργανωμένη και προωθούμενη την προσπάθεια αλλοίωσης του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού, έχουμε μια βίαιη αλλαγή της φυσιογνωμίας του τόπου, που συνιστά μια ιδιαίτερη περίπτωση επέμβασης και αλλοίωσης του περιβάλλοντος. Το ν' αγωνιζόμαστε σήμερα για να άρουμε τούτη την πραγματικότητα δεν μας απαλλάσσει από τις άλλες μας ευθύνες! Ούτε και μπορεί να αποτελέσει για μας άλλοθι ώστε να αδιαφορούμε για το τι γίνεται στο ελεύθερο κομμάτι της Κύπρου από «δικές μας» ενέργειες!

Η αναμενόμενη κύρωση από την κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων των Πρωτοκόλλων για τις Ειδικά Προστατευμένες Περιοχές της Μεσογείου και της προστασίας της θάλασσας από τις Χερσαίες Πηγές Ρύπανσης (καθώς και της Σύμβασης της Βέρνης) θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν μια ουσιαστική συμμετοχή στον αγώνα για τη προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα τούτη τη χρονιά, που έχει οριστεί σαν Ευρωπαϊκό Έτος Περιβάλλοντος. Όμως, στην Κύπρο όπου -ιδιαίτερα μετά το 1974- η αγωνιώδης προσπάθεια για το λεγόμενο οικονομικό θαύμα και το κυνήγι του εύκολου και άμεσου κέρδους έχει υποκαταστήσει την ουσιαστικά ανύπαρκτη περιβαλλοντική πολιτική και όπου οι διακηρύξεις καθώς και η λήψη κάποιων θετικών μέτρων πολύ απέχουν από το να έχουν και το πρακτικό αντίκρισμα, φαίνεται πως και το πιο πάνω γεγονός υπάρχει πρόθεση να παραμείνει στο επίπεδο του θεωρητικού ενδιαφέροντος, εκφράζοντας απλά την (τυπική) εναρμόνιση με τις άλλες χώρες.

Ο Ακάμας κινδυνεύει!

Και τούτο γιατί αν σήμερα η περιοχή του Ακάμα δεν αναγνωρίζεται έμπρακτα από την κυβέρνηση σαν το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, στην ελεύθερη Κύπρο, που να ικανοποιεί τις προϋποθέσεις για καθορισμό της σαν ειδικά προστατευμένης περιοχής και αντίθετα βρίσκεται μπροστά στον άμεσο κίνδυνο οριστικής καταστροφής - θυσία στον βωμό της «ανάπτυξης» με τις ίδιες επιλογές της τελευταίας εικοσαετίας, τότε ποιες περιοχές έχει υπόψη η Κυβέρνηση κυρώνοντας το σχετικό Πρωτόκολλο; Και τελικά τι νόημα έχει μια τέτοια ενέργεια αν η ίδια η χώρα δεν παίρνει τις ευθύνες που της αναλογούν μέσα στη δικιά της επικράτεια; Το πόσο ανησυχητική είναι η κατάσταση φαίνεται και από το γεγονός ότι ενώ επίσημα χείλη δίνουν, έστω και αόριστα, υπόσχεση για κήρυξη του Ακάμα σε εθνικό πάρκο, μέσα στα πλαίσια ενός ευρύτερου σχεδίου που μελετάται (ή θα μελετηθεί), η Κυβέρνηση τελικά αρνείται εισήγηση αρμόδιων τμημάτων της για κήρυξη της περιοχής σε λευκή ζώνη.

Ένα τέτοιο προσωρινό μέτρο, θα διασφάλιζε τουλάχιστον τη διατήρηση του Ακάμα στη σημερινή του κατάσταση μέχρι να... ωριμάσει το σχέδιο (Σημ. Δεν αρκούν οι μέχρι τώρα εισηγήσεις ξένων εμπειρογνομόνων, ήδη από το 1962, για κήρυξη της περιοχής σε εθνικό πάρκο, φαίνεται ότι ψάχνουμε για κάποιο εμπειρογνώμονα που, επιτέλους, θα έχει άλλη άποψη!).

Αντίθετα μάλιστα και σαν αποτέλεσμα κάποιων άλλων, «αμοιβαίων» υποσχέσεων, έχουμε τον καθημερινό κίνδυνο καταστροφής επιμέρους περιοχών στον Ακάμα με ρυθμό που, αν στο μεταξύ περιμένουμε το σχέδιο, στο τέλος δεν θα έχει μείνει περιοχή για να εφαρμοστεί... Εκτός αν, βέβαια, το εθνικό πάρκο θα δημιουργηθεί σαν μια... πρόσθετη διευκόλυνση - χώρος αναψυχής κάποιου ξενοδοχειακού συγκροτήματος! (Κάτι τέτοιο είναι που φοβόμαστε όταν διαφημίζεται ότι θα γίνει και πάρκο στον Ακάμα).

Υπάρχει και άλλη ανάπτυξη

Μερικά αφελή(;) ερωτήματα διατυπώνονται τελευταία:

- Μα ποιος είναι ο Ακάμας;

- Πόση περιοχή εισηγείστε να προστατευτεί;

Μα, προφανώς, μιλάμε για τη συνολική έκταση των 150 τόσων τετραγωνικών χιλιομέτρων που οι επίσημες μελέτες του αρμόδιου Υπουργείου χαρακτηρίζουν σαν Ακάμα! Και κάποια πιο πονηρά ερωτήματα.

- Μα είσαστε ενάντια στην ανάπτυξη;

Απλά απαντάμε: Όχι άλλο μπετόν! Γιατί έχουμε στο μυαλό μας κι άλλες μορφές ανάπτυξης (που σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν κιόλας εφαρμοστεί - Γαλλία, Ελλάδα κ.ά.) πέρα από τα τσιμεντένια κουτιά της τουριστικής βιομηχανίας. Και υπάρχουν λύσεις που μπορούν πραγματικά να είναι συμφέρουσες για τους κατοίκους της περιοχής και που μόνο αυτές μπορούν να τους κρατήσουν στα χωριά τους, κρατώντας και τα ίδια ζωντανά και διατηρώντας μαζί και τη φυσιογνωμία τους. Τι να το κάνουμε το «τουριστικό χωριό» κάποιου ξένου, προς την περιοχή, επενδυτή, όταν τα «πραγματικά» χωριά στην περιφέρεια του Ακάμα μαραίνονται; Τα 650 σπίτια που έχουν εγκαταλειφθεί στα χωριά αυτά σίγουρα προσφέρονται για τη δημιουργία κάποιων ξενώνων (όπως έγινε στο Πήλιο, τη Χίο, τη Μυτιλήνη), με τη βοήθεια του κράτους. Σε μια τέτοια περίπτωση οι κάτοικοι, σε μια συνεταιριστική βάση, θα μπορούν να 'ναι κύριοι αυτής της ανάπτυξης, πρωταγωνιστές κι όχι θεατές, όπως στην περίπτωση των «τουριστικών χωριών» που είναι απρόσιτα στον ντόπιο πληθυσμό, εκτός βέβαια από τους «τυχερούς» που θα ανήκουν στο «υψηρετικό προσωπικό».

Αυτή την «άλλη» μορφή ανάπτυξης τη βλέπουμε σαν μέρος ενός συνολικού σχεδίου για τον Ακάμα, με περιοχές διαβαθμισμένης προστασίας της φύσης (μέχρι και της απόλυτης παρουσίας) και διακριτικά έργα ελαφράς υποδομής. Παράλληλα, είναι εντελώς αναγκαίος ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων και η λήψη πρακτικών μέτρων για ανάπτυξη της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της αγροβιομηχανίας, έτσι ώστε, μαζί με τα πιο πάνω, οι κάποιοι (όσοι δηλ. έχουν μήνες στα χωριά αυτά) να μην αναγκαστούν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο να ξεπουλήσουν τη γη τους.

Ο Ακάμας ανήκει σε όλους μας!

Σ' εκείνους που... όλως αιφνιδίως και με πολύ ζήλο ενδιαφέρονται για τον πλουτισμό των ντόπιων, είναι σίγουρα φανερό πως οι κάτοικοι της περιοχής αρχίζουν και αυτοί όχι μόνο να κατανοούν αλλά και να υιοθετούν το αίτημα για ουσιαστική προστασία του Ακάμα. Τον Ακάμα, που σε τελευταία ανάλυση ανήκει σε όλους μας! Σήμερα, μετά από δυο χρόνια έντονων κινητοποιήσεων και συνεχούς προσπάθειας για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, η αξίωση για προστασία του Ακάμα έχει γίνει πια συνείδηση στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Και τούτο όχι μόνο γιατί ο Ακάμας παρουσιάζει μια μοναδικότητα από βιολογική, ιστορική-αρχαιολογική, μορφολογική, αισθητική και οικολογική άποψη. Όχι μόνο γιατί είναι η τελευταία σχεδόν ανέπαφη περιοχή στο ελεύθερο κομμάτι της Κύπρου. Αλλά και γιατί όλο και περισσότεροι συνειδητοποιούν ότι, για πρώτη ίσως φορά, παρουσιάζεται η ευκαιρία με την προβολή ενός τέτοιου αιτήματος και τη (μαχητική, αν χρειαστεί) διεκδίκησή του να διαφοροποιηθούν και να διαμορφωθούν σωστά οι επιλογές της ανάπτυξης. Όσοι στάθηκαν, στην αρχή, διστακτικοί μπροστά στους... θορυβούντες «Φίλους του Ακάμα», βρίσκουν τώρα πως οι απόψεις τους δεν μπορεί παρά να εκφράζουν και τους ίδιους! Πως είναι κι αυτοί «Φίλοι του Ακάμα».

Σαν επίλογος

Είναι για τούτο που πιστεύουμε ότι ο αγώνας για την προστασία του Ακάμα αποτελεί την κύρια αιχμή στον αγώνα για προστασία του περιβάλλοντος τώρα στον τόπο μας. Και πως μέσα στην έντονα

καταναλωτική και ατάραχη κοινωνία μας, ο αγώνας για μια πραγματικά καλύτερη ποιότητα ζωής, βρίσκει επιτέλους και με τρόπο μαγικό, μια πρακτική έκφραση...

Υ.Γ. Τούτη η αναφορά στην «ανάπτυξη» (και την ανάπτυξη) δεν σημαίνει ότι υποβαθμίζουμε έναν άλλο άμεσο και συνεχή κίνδυνο: τα βρετανικά στρατιωτικά γυμνάσια στον Ακάμα. Ούτε θεωρούμε ότι αποτελούν έναν παράγοντα που πρέπει «να δεχτούμε» μια και συνδέεται με τις συνθήκες εγκαθίδρυσης του Κυπριακού Κράτους. Άλλωστε, η πρόσφατη μαζική παρουσία-διαμαρτυρία έξω από το Βρετανικό Συμβούλιο ήταν αρκετά σαφής στο μήνυμά της!

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Εντός των Τειχών \(Τεύχος 27\)](#), [Δεκαετία 1980-1989](#), [1987](#), [Λευκωσία](#), [Λευκωσία \(νότια\)](#), [Ακάμας](#), [Οικολογία](#)

From:
<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:no_27:akamas

Last update: **2020/07/14 17:05**

